

man maa være klar paa, at dersom man vil udvide Cirkulæret ogsaa til Almuekolerne, indleder man en gennemgribende Forandring, og derimod er det, jeg vil tillade mig at stille to Betragtninger. Den ene er, at man gjorde noget Lignende i Sverrig for 60—70 Aar siden, men hvad er der sket i Sverrig? Man indførte latinist Skrift sammen med en Del andre Forandringer, men Folket fulgte ikke med. Alle de populære Bøger, som udgives af det bekjendte Forlæggerfirma i Drebrio, ere trykte med gothiske Bogstaver, og ligeledes de talrige Skrifter fra den bekjendte Fosterlandstiftelse. Det Blad, som har været paavirket af Sverrigs dulleste Videnskabsmænd i Upsala, som fra Videnskabens Standpunkt vilde henvende sig til det svenske Folk, udgik ved sin Begyndelse for nogle Aar siden i nogle Kvartaler med udelukkende latinist Bogstaver, men optog derpaa for en stor Del de gothiske Bogstaver, fordi det ellers ikke, som det udtalte, vilde kunne finde Indgang i et større Publikum. I 70 Aar er man ikke kommen videre i Sverrig med at faa den latinist Skrift til at gjælde som eneraadende. Derfor er det ganske vist, at blot denne lille Forandring, uanset alle de andre, vil have sin Betydning. Spørg danske Forlæggere om, i hvilken Grad der er Forskel paa Affæringen af danske Bøger, naar de ere trykte med latinist, og naar de ere trykte med gothiske Bogstaver. Selv saadanne Bøger som Dickens, af hvis Skrifter der i Oversættelser er trykt for over 100,000 Rd., finde ingen Affæring i den latinist Udgave i Sammenligning med den gothiske Udgave, og det omendkjønt Dickens kan forudsættes at blive fortrinnsvis læst af Folk, der have den samme Dvelse i at læse latinist og gothisk Tryk. Altsaa i den Henseende forekommer det mig allerede noget betænkeligt at gjøre et Brud. Dernæst er det aldeles klart, at det store Brud saa Aar efter Reformationen, som flere forrige Gang i den danske Rettskrivning, har skilt den største Del af det nuværende danske Folk fra, hvad der ligger forud for dette Brud, saa at de ikke uden Dvelse indlade sig paa at læse Reformationens Aktstykker. Jeg har havt det

Sæl, at selv videnskabelig dannede Mænd aldrig kunne have læst Hovedaktstykkerne til Reformationens Historie, de Afgjørelser om alle de kirkelige Indtægter, der da fandt Sted; det er aldeles umuligt, efter deres Udtalelser, f. Ex. blot med Hovedaktstykket, Recessen af 1536. Det er sikkert alene, fordi de ikke have havt Dvelse i at læse den Rettskrivning, som fandt Sted paa Reformationstiden, og det er besværligt, uden lidt Dvelse, at læse denne ældre, væsentlig forskjelligte Rettskrivning, medens Sproget i Birkeligheden jo egentlig ganske er det samme; men den Forandring, som man nu vil indføre, vil fremkalde den samme Vanstælighed paa et nyt Punkt og gjøre, at hele den hidtil trykte Litteratur saa godt som ikke vil blive læst af en yngre Slægt, som man ved at følge disse Forandringsforslag vil gjøre paa en lignende Maade fremmed for en langt mere omfattende Litteraturs Rettskrivning. Gaar man frem til Stofholmermødet og især til den derværende Minoritets Standpunkt, vil man være skilt fra den nuværende danske Litteratur lige saameget, som vi Nulevende ere skilt fra Litteraturen paa Reformationstiden, og vil man da sige, at derom er der ikke Tale, saa skal man huske paa, at det dog er det, som det truer med, og at der allerede er høitægtede Skolemænd, som have indført hele Rækker af Bøger i de af dem ledede Skoler, som gaa til Minoritetens Forslag, videre end nogenfinde Rast eller hans nærmeste Efterfølgere have antydet. Det, der derfor gjør mig ondt, er om den høitærede Minister uden nogen forandret Fremgangsmaade vil overføre Bestemmelserne for den lærde Skole til Almuekolene, saa at man ogsaa der uden egentlig faste Holdepunkter altsaa stadig drives videre og videre og kommer tilsidst til ikke blot at skrive det danske Sprog paa en helt anden Maade end den nuværende, men ogsaa kommer til at udtale det i flere væsentlige Punkter paa en helt anden Maade end nu. Af denne Grund, vil jeg tillade mig at forfølge Forespørgselen derhen, at jeg tillader mig at spørge den høitærede Minister, om han ikke vilde være villig til, inden han udfærdigede den antydede Meddelelse til Almuekolerne, da at lade indhente fra dertil kompetente Mænd en Betænk-